

**1995-2015 EGYIPTOM – TÖBBNEMZETI ERŐK ÉS MEGFIGYELŐK,
MAGYARORSZÁG 20 ÉVES SZEREPVÁLLALÁSA¹**

---

1. Bevezetés:

Az aggodalom, a félelem nélküli állapotra való törekvés egyaránt jellemző az egyénekre, az emberi közösségekre, az államokra és a nemzetközi rendszerekre², amely törekvés korszakonként változó és szubjektív értékelésű eredménye maga a biztonság. A XX. század második felétől a nemzetközi közösség béke és biztonság megteremtésére irányuló erőfeszítéseit, a válsághelyzetek megelőzését, kezelését és utógondozását célzó nemzetközi küldetések során a katonai tevékenységet felváltó polgári jellegű rendvédelmi szerepvállalás vált meghatározóvá. Írásunkban a Barry Buzan által vezetett ún. „koppenhágai iskola” 1980-as években a biztonság modern értelmezésére kidolgozott szektorális biztonságfelfogás katonai szektorába sorolt humanitárius intervenciókhoz és válságkezeléshez kapcsolódunk. Bemutatjuk Magyarország rendőrségének egy mára már megszűnt missziós szerepvállalásban betöltött polgári válságkezelési tevékenységét, annak működését.

2. Történelmi előzmények

A rendőrség polgári válságkezelési tevékenységének kialakulása természetesen nem előzmény nélküli, ugyanis már az 1897-1898-as ún. krétai konfliktusban³ – a magyar származású Pintér Gyula konzul politikai vezetésével – az Osztrák-Magyar Monarchiát egy zászlóalj képviselte, akik járőrözéssel, ellenőrző áteresztő pontok létesítésével, valamint a felkelők fegyvereinek begyűjtésével foglalkoztak, míg az 1900-as kínai boxerlázadásban⁴ a Monarchia három tengerészgyalogos különítménnyel vett részt, amely feladat végrehajtása során 12 osztrák-magyar tengerész halt hősi halált.⁵ Érdekességként említendő, hogy ennek okán egyes források a békefenntartást amolyan „magyar találmánynak” tekintik, mivel előtte még nem volt klasszikusan békefenntartásnak definiált tevékenység (igaz, hogy ez sem annak indult, hanem a konzulátus megvédésével, de olyan sikeres lett, hogy békefenntartás lett belőle).

---

¹ Multinational Force & Observers; <http://mfo.org/en> (Letöltés ideje: 2020. 07. 24.)

² GAZDAG Ferenc: A biztonsági tanulmányok alapjai; Nemzeti Közszerológiai Egyetem Budapest, 2013. p. 14. 1.7. pont Biztonság és védelem

³ SZŰCS László: Krétától Afganisztánig; <https://honvedelem.hu/hatter/kretatol-afganisztanig/> (Letöltés ideje: 2020. 07. 23.)

⁴ Az 1899-1901-es kínai népi felkelés, amelynek a kínai elnevezésében (jihotuan) előforduló „ököl” szó alapján a nyugati imperialista hatalmak adták gúnyból a „boxerlázadás” nevet.

⁵ GORECZKY Tamás: Egy görög–török konfliktus története a 19. századból – az 1896-97-es krétai válság az osztrák–magyar diplomáciai iratok tükrében; ELTE, Öt kontinens. Az Új- és Jelenkori Egyetemes Történelmi Tanszék Közleményei, 2013.

<http://real.mtak.hu/19319/1/17-GoretzkyTamas.pdf> (Letöltés ideje: 2020. 07. 23.)

Az első „modern” rendvédelmi békemisszióra a Balkánon 1903-1909 között került sor. 1903 közepére általános etnikai és polgárháború alakult ki a megszálló török hadsereg és az albán, bolgár, görög, macedón, montenegrói és a szerb népesség között. A Török Porta 1903. november 6-án elfogadta az I. Ferenc József osztrák császár és apostoli magyar király, valamint II. Miklós orosz cár javaslatát a békés rendezésre. A három vilajetet csendőrkerületekre osztották fel. Az osztrák-magyar csoport – amely hat főből állt – Koszovóba került. A csendőrkerülethez 23 szárnyparancsnokság és 82 órs tartozott. A kerületben 277 török csendőr szolgált. A nemzetközi ellenőrzéssel működő csendőrség feladata a vidék közrendjének biztosítása, a fegyveres csoportok felszámolása volt. 1904 szeptemberére, az osztrák-magyar tisztek száma 12 főre emelkedett. A Magyar Királyi Csendőrség tagjainak a misszióban történő részvételére az Osztrák-Magyar Monarchia kiegyezési törvényében foglaltakból fakadóan kerülhetett sor.⁶

Jelen voltak a magyar békefenntartók Albániában is, ahol Szkutari védelmében léptek színre 1913-1914 között. 1913-ban a nagyhatalmak a londoni békekonferencián döntöttek az önálló Albánia létrehozásáról. A hat nagyhatalom (Franciaország, Nagy-Britannia, Németország, Olaszország, Oroszország, Osztrák-Magyar Monarchia) döntött arról is, hogy Szkutari Albániához tartozzon. A montenegrói és a szerb kormány azonban nem tartotta tiszteletben ezen döntést, ezért tengeri blokádot létesítettek és nemzetközi flottademonstrációt hajtottak végre. A Monarchiát a Ferenc Ferdinánd főherceg, a Radetzky és a Zrínyi csatahajó, a Szent György páncélos cirkáló, az Aspern cirkáló, a Dianara, a Scharfschütze és az Ulan torpedórombolók képviselték.⁷

1973-1975-ben Vietnámban, a II. világháborút követő első magyar részvételű, ENSZ támogatású Nemzetközi Ellenőrző és Felügyelő Bizottságban való részvétel missziós szerepvállalása során a magyar kontingens két tagja halt hősi halált.⁸

1989-1990. Egyesült Nemzetek Átmeneti Támogató Csoport (United Nations Transition Assistance Group – ENSZ UNTAG) Misszió Namíbiában, ahol Javier Perez de Cuellar, akkori ENSZ-főtitkár felkérésére 22 fő magyar rendőr látott el szolgálati feladatot a helyi Délnyugat-afrikai rendőri erők és a nemzetközi szerződésekben foglaltak felügyeletében, ellenőrzésében.⁹ (Megjegyzés: az UNTAG misszió magyar szerepvállalásának emlékére 2109-ben „30 éves a rendőri békefenntartás” rendezvény megtartására került sor).

1992-1993. Egyesült Nemzetek Átmeneti Hatósága (United Nations Transitional Authority in Cambodia – ENSZ UNTAC) Kambodzsában a századerejű magyar kontingensben 120 fő magyar rendőr szolgált a közrend, közbiztonság biztosításában, illetőleg a helyi rendészeti erőkkel közösen vett részt az emberi

---

⁶ BODA József: A magyar rendvédelmi békefenntartás humán története; p. 13. http://epa.oszk.hu/02100/02176/00007/pdf/RTF_21_013-023.pdf (Letöltés ideje: 2020. 07. 23.)

⁷ BODA: i. m. p. 14.

⁸ DR. BOTZ László altábornagy: Küldetés a békéért – 35 éve ért véget a vietnami háború; Felderítő Szemle, 2010/2. p. 14. <https://www.knbsz.gov.hu/hu/letoltes/fsz/2010-2.pdf> (Letöltés ideje: 2020. 07. 27.)

⁹ Namibia, Egyesült Nemzetek Átmeneti Támogatási Csoport (UNTAG, April 1989 – March 1990); <https://peacekeeping.un.org/sites/default/files/past/untag.htm> (Letöltés ideje: 2020. 07. 27.)

jogok betartásának felügyeletében, a háborús bűncselekmények nyomozásában, a választások felügyeletében.¹⁰

1990-től napjainkig – tekintettel Magyarország jelentős számú nemzetközi szerepvállalására – már jelentősen megnövekedett az Európai Unió (European Union – EU), ENSZ, az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet¹¹ (EBESZ) és más nemzetközi szervezetek felkérése alapján teljesített missziós tevékenységek száma.¹² Ugyanakkor hazánk geopolitikai helyzetéből adódóan természetesen kiemelt terület a Balkán, a volt Szovjetunió utódállamai, valamint a közel-keleti térség, Észak-Afrika és Közép-Ázsia.

3. Jogszabályi háttér, szakirányítás, a missziók általános feladatai

A rendőrség hivatásos állományának hazánk határain belüli és kívüli polgári válságkezelési tevékenységének kormányhatározatok (2224/2000. (IX. 21.) az Európai Unió válságkezelő erőihez való magyar hozzájárulásról; 1012/2008. (III. 4.) Magyarország külkapcsolati stratégiájáról; 1163/2020. (IV. 21.) Korm. határozat Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiájáról), törvény (az 1994. évi XXXIV. törvény a Rendőrségről 1. § 17. pontja alapján alapfeladatként) és belügyminiszteri utasítás (21/2013. (VII. 12.) BM utasítás a béketámogató és polgári válságkezelési missziókban részt vevő hivatásos állománnyal kapcsolatos feladatokról) adnak jól körülhatárolható jogszabályi keretet. A normatív alapon nyugvó¹³ béketámogató és polgári válságkezelési missziókkal kapcsolatos szakirányítást a Belügyminisztérium Európai Együttműködési Főosztálya, míg a napi szintű végrehajtói feladatokat a

¹⁰ Cambodia, Egyesült Nemzetek Átmeneti Hatósága (UNTAC, February 1992 – September 1993); <https://peacekeeping.un.org/sites/default/files/past/untac.htm> (Letöltés ideje: 2020. 07. 27.)

¹¹ angolul: Organization for Security and Co-operation in Europe (OSCE)

¹² 1994-1995 Mozambik – ENSZ ONUMOZ (United Nations Operations in Mozambique), 1994-1999 Angola – UNA VEM I-II-III. (United Nations Angola Verification Mission), 1995-2001 Nyugat-Szahara – ENSZ MINURSO (United Nations Mission for the Referendum in Western Sahara), 1995-2015 Egyiptom – MFO (Multinational Force and Observers), 1996-2002 Bosznia-Hercegovina – ENSZ UNMIBH (United Nations in Bosnia and Herzegovina), 2003-2012 Bosznia-Hercegovina – EUPM (European Union Police Mission), 1998-2002 Albánia – MAPE (Multinational Advisory Police Element), 1999-től UNMIK Koszovó (United Nations Mission in Kosovo), 2005-től EUBAM Moldova – Ukrajna (European Union Border Assistance Mission to Moldova and Ukraine), 2007-2016 EUPOL Afganisztán (European Union Police Mission in Afghanistan), 2008-től EUMM Grúzia (European Union Monitoring Mission in Georgia), 2009-től EULEX Koszovó (European Union Rule of Law Mission in Kosovo), 2014-jelenleg is EUBAM Líbia, 2013-jelenleg is EUBAM Rafah, 2014-től EUAM Ukrajna (European Union Advisory Mission in Ukraine), 2014-től EBESZ Ukrajna, 1990-től az EBESZ (Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet) balkáni misszióiban (Macedonia, Szerbia, Koszovó, Montenegro).

¹³ A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 1 §. (2) „A rendőrség az Alaptörvényben, az e törvényben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében” a 17. pont alapján pedig „részt vesz az Egyesült Nemzetek Szervezete, az Európai Unió, az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet, az Észak-atlanti Szerződés Szervezete keretében szervezett, vagy nemzetközi szerződés alapján a béketámogató és polgári válságkezelési feladatokban”.

Rendőrségi Oktatási és Kiképző Központ Képzésigazgatási Szervek Külszolgálati és Békétámogató Osztálya látja el.

A misszióban végrehajtásra kerülő tényleges tevékenységet minden esetben annak mandátuma határozza meg, amely alapján a rendészeti szakember elláthat megfigyelői (tűzszüneti megállapodás, emberi jogok, választások, biztonsági szektor reformja), tanácsadói, mentori, kiképzési, a helyi rendészeti szervek képességével kapcsolatos fejlesztési tevékenységet, illetőleg közreműködhet az átlátható, elszámoltatható, politikai befolyástól mentes rendészeti szervek kialakításában, a helyi államigazgatási szervek megerősítésében, a jogállamiság kiépítésének és javításának támogatásában.

A végrehajtó missziókban résztvevő kollégáink teljes jogkörrel járhatnak el a tényleges rendőri, illetve rendvédelmi feladatok ellátásában pld.: háborús bűncselekmények, emberiesség elleni bűncselekmények, szervezett bűnözés, korrupció stb. esetén, amennyiben a helyi rendészeti szervek nem képesek, vagy nem hajlandók ellátni a feladataikat. Ilyen rendészeti tevékenység volt a már említett 1992-1993 ENSZ UNTAC Kambodzsa, az ENSZ történetének addigi legösszetettebb és legnagyobb létszámú nemzetközi akciója, az ENSZ Ideiglenes Adminisztrációs Missziója Koszovóban (United Nations Interim Administration Mission in Kosovo – UNMIK), az EU Jogállamiság-missziója (European Union Rule of Law Mission in Kosovo – EULEX Kosovo), illetőleg 1995-2015 között az Egyiptom Multinational Force and Observers (MFO), amelynek részletes leírásával a továbbiakban foglalkozunk.

Ha az MFO rendkívül érdekes és különlegesen összetett mandátumát nézzük, szigorúan csak megfigyelő misszió, végrehajtói hatalom nélkül, azaz a békemegállapodás megsértésének esetén sem avatkozik be, hanem csak megfigyel, dokumentál, jelent, majd Rómán keresztül politikai szintérré kerül az ügy (elvben, mert jelenleg béke van a két ország között). A magyar kontingens – mint belső rendfenntartó szerv – csak és kizárólag a misszió rendjével foglalkozott, a mandátumában szereplő feladatokkal csak érintőlegesen, azaz megfigyelői feladata nem volt, de természetesen, ha feladat végzése közben a békeszerződés megsértésére utaló jelet észlelt, azt köteles volt – lett volna – jelenteni. A magyar kontingens végrehajtói feladata így belső rendfenntartásra (járőrözés, sebességmérés, biztonsági ellenőrzések, bűnmegelőzés, fegyelmi ügyek, táborokon belüli, illetve missziótagokat érintő bűncselekmények vizsgálata) irányult, de semmiképp nem a helyi rendvédelmi szervek feladatainak átvétele volt. Végrehajtói feladata kizárólag a misszió működtetésben volt.

4. Az MFO-misszió megalakulása

Az 1978. szeptember 17-én Camp Davidben aláírt – az arab-izraeli konfliktust lezáró¹⁴ – egyiptomi-izraeli megállapodások alapján 1979. március 26-án létrejött az egyiptomi-izraeli különbéke-szerződés, melynek lényege, hogy Egyiptom elismeri

---

¹⁴ Az 1978-as béke sajnos nem zárta le az arab-izraeli háborúkat, hanem csak az Egyiptom és Izrael közötti konfliktust, ugyanis ezután még volt több arab-izraeli háború. Gyakorlatilag a 4. arab-izraeli (Jom kippuri) háború után az addigra meggyengült Egyiptom béketárgyalásokat (1975 és 1978) kezdett Izraellel, az arab országok közül elsőként elismerve Izrael Államot.

Izrael Államot, azzal gazdasági és politikai kapcsolatokat létesít. Viszonzásul Izrael három éven belül kivonul az 1976-ban Egyiptomtól elfoglalt Sínai-félszigetről.¹⁵ A békeszerződés jegyzőkönyve megfogalmazta, hogy az ENSZ műveleti osztálya fogja felügyelni a szerződés 1-es függelékében rögzített feladatok végrehajtását. Az erre létrehozott NSZ Első Rendkívüli Hadereje (United Nations Emergency Force – UNEF) működése azonban megszakadt, mivel 1981. május 18-án az ENSZ Biztonsági Tanácsa elnöke jelezte, hogy az ENSZ nem lesz képes biztosítani az UNEF fenntartását, mivel Szíria kérésére a Szovjetunió vétóval fenyeget. Az UNEF leváltására alternatív megoldásként az Amerikai Egyesült Államok segítsége mellett Egyiptom és Izrael részleteiben megtárgyalta és kidolgozta az MFO-misszió alapjait lefektető jegyzőkönyvet¹⁶, amelyet 1981 augusztusában írtak alá.

Néhány nappal a Protokoll aláírása után bejelentették, hogy Egyiptom és Izrael Leamon R. Hunt nyugállományú amerikai diplomatát választotta az MFO első főigazgatójává (director general), aki többek között a stratégiai tervezésért, az MFO-adminisztráció irányelveinek megalkotásáért, a fogadó és résztvevő államok kormányaival való kapcsolattartásért, a szerződés megsértésének megállapításáért, az általános vezetésért és szervezésért volt felelős.

Egyiptom és Izrael jóváhagyásával Hunt főigazgató a norvég Fredrik V. Bull-Hansen altábornagyot nevezte ki az MFO első parancsnokává (force commander). A parancsnok kinevezése három évre szólt és ő gyakorolta a műveleti irányítást az MFO felett. Feladatai közé tartozott, hogy jelentse a főigazgatónak a békeszerződés 1. mellékletével kapcsolatos összes eseményt, majd a főigazgatóval való koordináció után jelentsen a feleknek. A parancsnok hozta létre a vezetés rendjét az egyes nemzeti kontingensek között, és fenntartotta az MFO általános rendjét.

4.1 Az MFO-misszió beindítása

Az MFO végleges felállításához vezető tárgyalások közben egy szemrevételező csoport látogatott a Sínai-félszigetre azért, hogy meghatározza a misszió működéséhez szükséges létesítmények helyét. A felmérések alapján az izraeli eitami légibázist jelölték ki az Északi Tábor, és a félsziget déli csücskén található Sharm el-Sheikh-et a Déli Tábor helyéül. Különböző helyeket választottak ki a leendő ellenőrző pontoknak¹⁷ és megfigyelő pontoknak¹⁸ a C zónában. Nem sokkal a Protokoll aláírása után az MFO irodát nyitott Tel Avivban, a félsziget legközelebbi nagyvárosban azzal a céllal, hogy koordinálja az építkezést, amit 1982 márciusának közepére, a csapatok megérkezésére kellett befejezni – a kivitelező az Amerikai Hadserg Műszaki Szolgálat volt.

---

¹⁵ Amerikai Egyesült Államok Hivatalának Történeti Irodája (USA Department of State Office of the historian); <https://history.state.gov/milestones/1977-1980/camp-david> (Letöltés ideje: 2020. 07. 27.)

¹⁶ A Protokoll (Protocol Concerning Israeli Withdrawal and Security Arrangements) teljes szövege:
<https://unispal.un.org/DPA/DPR/unispal.nsf/eed216406b50bf6485256ce10072f637/577f8dd050bb55aa85256f1800676155?OpenDocument>

¹⁷ angolul: control point – CP

¹⁸ angolul: observer point – OP

A 2000 főt befogadó Északi Tábor megépítése igen bonyolult feladat volt, mert azt egy működő izraeli katonai bázison kellett létrehozni, amit éppen akkor szereltek le, emiatt az építkezés 1981 decemberéig igen lassan haladt. A Déli Tábor helye fejletlen és kiépítetlen volt, tehát a mintegy 1200 katonának és támogató személyzetnek otthont adó létesítményt teljesen a nulláról kellett kezdeni. Amikor a katonák március közepén megérkeztek, mindkét tábor félig kész, de alapvetően lakható állapotban volt, majd az építkezés 1982. augusztus 31-re fejeződött be. Az Északi és Déli Tábor között 400 km-es pormentes ellátó útvonalat is építettek. Az építkezés teljes költsége akkoriban 93 millió dollár volt.

4.2 Az MFO szervezeti felépítése

Az építkezési munkálatok ideje alatt a főigazgató megkezdte az erők összeállítását, tárgyalásokat folytatott a részvétel feltételeiről a kontingenseket adó országokkal. A Protokoll (az MFO-misszió alapjait lefektető jegyzőkönyv) aláírásakor az Amerikai Egyesült Államok biztosította a résztvevő feleket, egy civil megfigyelő egység¹⁹, egy lövészászlóalj és egy logisztikai egység felállításával. Tárgyalások folytak a Fidzsi-szigetekkel, Uruguay-al és Kolumbiával. A Fidzsi-szigetek és Kolumbia már komoly tapasztalatokat szereztek a közel-keleti ENSZ békefenntartó missziókban, és hajlandóak voltak egy-egy lövészászlóalj felállítására, így az MFO-nak már működésének viszonylag korai szakaszában három lövészászlóalja volt. Uruguay a megállapodás értelmében egy szállító, majd egy műszaki egységgel csatlakozott a misszióhoz.

1981 végén és 1982 elején az amerikai diplomáciai, pénzügyi, jogi és katonai szakértők tárgyalásokat folytattak az Európai Közösség és a Brit Nemzetközösség országaival, amely tárgyalások eredményeképpen:

- Olaszország adott és felszerelt három járőrhajót,
- Ausztrália és Új-Zéland egy helikopter századot,
- Franciaország egy légiszállító egységet,
- Hollandia egy katonai rendészeti és híradó egységet,
- Nagy-Britannia egy törzsszázadot,
- Norvégia pedig a misszió parancsnokát és törzstisztjeit adta.

A katonai erő részvétele – a menet közbeni kisebb változásoktól eltekintve – már a kezdetektől fogva stabil volt. Kanada 1985-ben csatlakozott az MFO-hoz, Ausztrália 1986-ban kivonta csapatait, Nagy Britannia 1992-ben vonta ki erőit, amelyek helyére Ausztrália küldött katonákat az 1993-as visszatérése után. Hollandiát 1995-ben váltotta fel Magyarország, átvéve a katonai rendész feladatokat. A Cseh Köztársaság 2009-ben küldött törzstiszteket a misszióba – ekkor a misszió teljes létszáma (katonai állomány, civil megfigyelők, szerződött alkalmazottak) már meghaladta a 2300 főt. A törzstiszti kar és a katonai rendész egység megerősítésére a missziót korábban elhagyó Hollandia 2012-ben újra csatlakozott a misszióhoz.²⁰

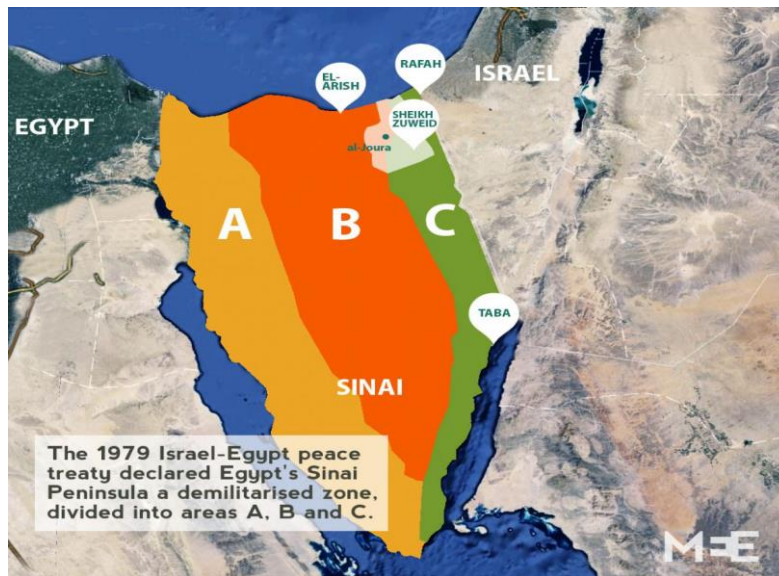
¹⁹ A COU-t azért célszerű megemlíteni, mert ők a civilek a misszióban, akik a misszió mandátumában foglaltakat végzik, az egyéb civilek a kiszolgálói feladatot látják el, mindenki más katona. Angolul: Civilian Observers Unit – COU

²⁰ A biztonsági helyzet és az aktuális műveleti igények szerint a misszió struktúrája és a hozzájáruló államok köre, hozzájárulásuk mértéke jelenleg is folyamatosan változik.

Az eredeti felépítés szerint az erők 1982. március 20-ra foglalták el helyüket és az MFO missziója 1982. április 25-én kezdte meg hivatalosan a feladatellátását, azon a napon, amikor Izrael újra visszaadta a Sínai-félszigetet egyiptomi fennhatóság alá. 1982 februárjában az MFO irodát nyitott Kairóban. Ennek az irodának, ugyanúgy, mint Tel Aviv-i megfelelőjének, az volt a feladata, hogy lefektesse az ellátás megszervezésének alapjait a két fogadó államban.

4.3 Az MFO feladata, elhelyezkedése, műveleti területének jellemzői

Az MFO két egyiptomi táborból hajtotta/hajtja végre feladatait: Északi Tábor²¹, Déli Tábor²². E két alaptáboron kívül további harminc ellenőrző- és megfigyelőpont²³ helyezkedett el a Sínai-félszigeten a C-zónában.²⁴

1. ábra: Sínai-félsziget zónabeosztása²⁵

Az MFO-misszió feladata az Egyiptom és Izrael közti fent említett békeszerződés biztonsági előírásai betartásának megfigyelése, ellenőrzése, esetleges megsértés esetén annak jelentése volt, amit a légi, földi és tengeri, statikus és mobil megfigyelő tevékenységek kombinálásával végzett. Az általános MFO-szolgálat a nemzetekkel kötött megállapodásoktól függően 2-12 hónapig tartott. Az ellenőrző-, illetve megfigyelőpontokon a katonák 21-90 napig szolgáltak, mielőtt visszatértek a táborokba.

²¹ angolul: North Camp

²² angolul: South Camp

²³ angolul: Remote Site Op, CP

²⁴ A misszió tevékenysége még jelenleg is folyamatos, plusz az Északi Tábor, ami egyben a főhadiszállás volt (a magyarok kivonulása után) gyakorlatilag előretolt bázissá csökkent le, és a vezetés leköltözött az egykori Déli Táborba, és néhány CP-t és OP-t is bezártak.

²⁵ Forrás: <https://www.middleeasteye.net/news/decapitated-bodies-four-men-found-egypt-sinai> (Letöltés ideje: 2020. 07. 24.)

A műveleti terület – a Sínai-félsziget, amelynek – neve a Sínáj szóból ered (magyar jelentése „fog”, ami a félsziget formáját is hűen tükrözi). A mintegy 61.100 négyzetkilométeres, Egyiptomhoz tartozó félsziget északkelet felől Izraellel, délkeleten az Akabai-öböllel, délnyugaton a Szuezi-öböllel, nyugaton a Szuezi-csatornával határos. A félsziget déli részét magas hegyláncok jellemzik (itt van az ország legmagasabb pontja), északi része sivatagos síkság. Jelentősebb települései el-Aris, et-Tór, Nuveiba, Dahab és a kedvelt üdülőhely, Sharm el-Sejk.

A félsziget Észak-Afrika szubtrópusi övezetében fekszik, tehát itt rendkívül száraz, sivatagi éghajlat uralkodik, enyhe téllal és forró nyárral. A félsziget éghajlata sivatagi, kivéve a Földközi-tenger partvidékét, ahol száraz szubtrópusi éghajlat alakult ki, csak a Földközi-tenger környékén, télen hullik némi csapadék. Északról dél felé haladva egyre szárazabb lesz a levegő, és egyre nő a hőmérséklet. Homokvihar („hamaszin”) rendszeresen előfordulhat február és május között. Homokvihar esetén az érintett körzetek repülőtereit és a gyorsforgalmú autótutakat lezárják. Esőzések következtében vízárdat veszélye jelentkezik a téli hónapok alatt – az időjárás függvényében – a Sínai-félsziget hegyei között.

4.4 Biztonsági helyzet

Sajnos az MFO békefenntartó misszió működése is követelt áldozatokat. 1984-ben első főigazgatója, Leamon R. Hunt római rezidenciáján kívül lett a „Vörös Brigádok” terrorszervezet áldozata. Az MFO történetének legnagyobb katasztrófája 1985-ben következett be: az USA 101. légiszállítási hadosztályának zászlóalját – a Sínai-félszigeten letöltött misszió után – hazaszállító repülőgép Gander (Új-Fundland) közelében lezuhant. A fedélzeten tartózkodó 248 katona közül senki sem élte túl a katasztrófát.²⁶ E két tragédián kívül 2015-ig – a magyar szerepvállalás befejezéséig – Kanada, Kolumbia, a Fidzsi-szigetek, Franciaország, Magyarország, Olaszország, Hollandia és az MFO-törzs összesen 58 katonáját és civil alkalmazottját veszítette el a béke szolgálatában.

Az 1990-es évek Egyiptomának biztonsági helyzetét példázza, hogy terroristák már célzatosan támadnak meg turistákat vagy szállodákat. Ilyen terrorcselekmények voltak például az Al-Gama'at al-Islamiyya szervezet által elkövetett 1996-os és 1997-es kairói löfegyveres támadások, valamint az 1997-es luxori mészárlás is. Az iszlamista terrorszervezet tudatos célpontkiválasztásra épülő terve szerint az ország turizmusa a támadások hatására olyan mértékben fog visszaesni, hogy az gazdasági nehézségeket, így az egyiptomi kormány támogatottságának csökkenését eredményezi. A terv eredeti formájában nem valósult meg, mert az akció kegyetlensége a közvélemény ellenszenvét váltotta ki, ami a terrorszervezet meggyengüléséhez vezetett. A más terrorista szervezetek által elkövetett támadások viszont tovább folytatódtak, gondolva a 2005-ben, Sharm el-Sheik óvárosi piacán történt hármas robbantásra, vagy a Ghazala Gardens és Mövenpick szállodákban, illetőleg a 2006-ban végrehajtott szintén hármas robbantásokra Dahab városában.²⁷

---

²⁶ 30 évvel ezelőtt 248 katona halt meg Gandernél a 101-es légierő katasztrófában (101st Airborne marks 30 years since Gander plane crash killed 248 soldiers). <https://www.armytimes.com/news/your-army/2015/12/09/101st-airborne-marks-30-years-since-gander-plane-crash-killed-248-soldiers/> (Letöltés ideje: 2020. 07. 27.)

²⁷ LIPPAI Zsolt, THIEME-ESŐ Milán: A szállodák elleni terrortámadások elkövetésének módszerei; Szakmai Szemle 2020/2. p. 79.

https://www.knbsz.gov.hu/hu/letoltes/szsz/2020:2_szam.pdf (Letöltés ideje: 2020.07.27.)

2011-ben az „Arab tavasz” egyiptomi eseményei a Mubarak-rezsim megdöntése után a Sínai-félszigeten biztonsági vákuum kialakulását, ezáltal a térség instabilitását eredményezték. Az Egyiptomot meglátogató turisták száma az instabil politikai helyzet, valamint a turisták elleni támadások hatására a 2010-es 14,7 milliőről 2016-ban 5,4 millióra esett vissza.²⁸

A biztonsági helyzet romlása a lakosság (főleg beduin törzsek tagjai) kormányzat elleni erőszakos fellépéseiben, a fegyver-, és kábítószer-csempészet, az illegális migráció növekedésében, valamint a szélsőséges (terrorista) csoportok aktivitásának erősödésében nyilvánult meg. A csempészet mértékére jellemző, hogy a határ mellett álló Rafahból rengeteg (kb. 1000) alagút fut/futott be a Palesztin Autonómia területére, amelyek benzinnel, építőanyaggal, vagy éppenséggel fegyverrel látták/látják el az Izrael által 2006 óta blokád alatt tartott övezetet.

A közbiztonság romlása következtében dzsihádisták fegyveres csoportosulások kezdtek burjánzani a félsziget északi régióiban és a középső, hegyek által rejtett területein. Két év alatt rengeteg szélsőséges csatlakozott ehhez a tevékenységhez, ezért Egyiptom már csak korlátozottan tudta gyakorolni kormányzati hatalmát.

A területen lévő főbb fegyveres csoportok:

- Gama'á Takfir²⁹, amelyet az al-Kaida terrorszervezet egyiptomi ágának képviselőjeként is számon tartanak;
- Egyiptomi Anszár as-Saría³⁰ (a csoport arra szólította fel híveit, hogy fegyverkezzenek fel, és magukat kiképezve készüljenek a harcra);
- szómáliai iszlámisták, vagyis az al-Shabaab³¹;
- Ansar Bayt al-Maqdis (a Muzulmán Testvériség eszméjének végrehajtó szerveként is említik, kifejezetten Sínai illetőségű, legtöbb tagja korábbi csempész vagy más okból korábban elítélt beduin. A csoport rengeteg terroristacselekményt vállalt, többek között az Izrael és Jordánia felé szállító gázvezetékek felrobbantását, és sok gyilkos merényletet.)³²

A közbiztonság konszolidálására az ország első demokratikus úton választott elnöke (Mohamed Morsi) tett intézkedéseket. 2012 augusztusától a hadsereg átfogó hadművelete keretében több alegységet vezényeltek a félsziget északi részére azzal a céllal, hogy minél nagyobb terület kerüljön az egyiptomi reguláris erők állandó biztonsági ellenőrzése alá. A műveletek fokozására 2013 májusától napjainkig az egyiptomi hadsereg intenzív antiterrorista műveleteket folytat az Észak-Sínai

---

²⁸ Uo.

²⁹ Al-Takfir wa'l Hijra: Egy rejtély kicsomagolása (Al-Takfir wa'l Hijra: Unpacking an Enigma) <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10576100902886044> (Letöltés ideje: 2020. 07. 27.)

³⁰ Ismerje meg a Ansar al-Sharia-t (Know Your Ansar al-Sharia). <https://foreignpolicy.com/2012/09/21/know-your-ansar-al-sharia/> (Letöltés ideje: 2020. 07. 27.)

³¹ Ki a Somáliai al-Shabab? (Who are Somalia's al-Shabab?). <https://www.bbc.com/news/world-africa-15336689> (Letöltés ideje: 2020. 07. 27.)

³² Terrorizmusellenes útmutató, Ansar Bayt al-Maqdis (Counter Terrorism Guide, Ansar Bayt al-Maqdis) https://www.dni.gov/nctc/groups/ansar_bayt_al_maqdis.html (Letöltés ideje: 2020. 07. 27.)

félszigeten.³³ A rendszeres műveletek eredményei ellenére azonban úgy tűnik, hogy a haderő alakulatai nem képesek felszámolni a szélsőséges fegyveres csoportokat, amelyeket már nehéz elkülöníteni, megkülönböztetni a beduin szélsőségesektől. A térségbe vezényelt erősítés nem csökkentette jelentős mértékben a szélsőségesek képességeit, így a térség biztonsági helyzete továbbra is instabil.

Bár az MFO-t jobbra csak közvetett fenyegetés vagy veszély érte, azonban két eseményt mindenképpen meg kell megemlítenünk:

- 2012 szeptemberében követték el az MFO ellen az eddigi legnagyobb támadást, amikor az iszlám vallást kritizáló film ellen tüntetők és a terrorista szervezetek által erősen felfegyverzett beduinok betörték az Északi Táborba, amely incidens személyi sérüléssel nem, de jelentős anyagi kárral járt.³⁴ Az esemény után merült fel az igény a magyar kontingens tömegosztatási képességének fejlesztésére, ami a felkészítések során a Készenléti Rendőrség bevonásával valósult meg.
- 2013. április 11-én az állomány egyik tagját (Hajnal Péter r. századost) szolgálatteljesítés közben, az Északi Tábor – Kairó között közlekedő, MFO által bérelt civil buszról rabolták el és tartották rövid ideig túszul beduin fegyveresek. A kollégát később sérelem nélkül elengedték, és az egyiptomi hatóságok segítségével szolgálati helyére visszazállításra került (a buszjárat az esemény után leállításra került és azóta sem közlekedik). A misszió előtti célfelkészítésben az esemény megemelte a lélektani tréning fontosságát, amelyen belül külön túszhelyzeti képzés kerül végrehajtásra.

Az események okán az MFO vezetése felkészült a védelemre, beruházások történtek, biztonsági eljárásokat vezettek be, valamint szigorított feladatellátás mellett a készenlétet is magas szinten tartották. Azonban a rossz biztonsági helyzetre visszavezethetően akadozott az áramellátás, a vízellátás, a telefon- és internetelérhetőség, illetve sokszor fordult elő, hogy az arab munkások nem tudtak a táborba bejutni, így az állománynak kellett az általuk végzett feladatokat is ellátni. Az MFO-misszió veszélyeztetettségi fokozata magas szintűvé vált, amellyel egyidejűleg a Magyar Honvédség is emelte a misszió biztonsági besorolásának szintjét. A biztonsági helyzet alakulásának megfelelően a misszió előtti célfelkészítés feladatrendszere – 2015-ig, a magyar szerepvállalás befejezéséig – többször változtatásra került.

5. Magyarország szerepvállalása az MFO-misszióban

Magyarország a nemzetközi szervezet felkérését elfogadva, a holland kontingenst leváltva, 1995. szeptember 01-től 2015. április 01-ig – a 82/1995. (VII.

---

³³ Az Egyesült Államok nem tudja ellenőrizni Egyiptom terrorizmusellenes küzdelmének katonai támogatását (U.S. Unable to Monitor Military Aid to Egypt's Anti-Terrorism Fight); <https://foreignpolicy.com/2020/06/02/us-cant-monitor-aid-egypt-anti-terrorism-isis-sinai/> (Letöltés ideje: 2020. 08. 06.)

³⁴ A fegyveres támadás az MFO békefenntartó erők Sínai Központja ellen, négy sebesült (Gunmen attack Sinai HQ of MFO peacekeeping force, four injured); <https://www.timesofisrael.com/gunmen-attack-sinai-headquarters-of-mfo-peacekeeping-force-several-reported-killed/> (Letöltés ideje: 2020. 07. 27.)

6.) OGY-határozat³⁵ alapján – vegyes összetételű (Honvédelmi Minisztérium és Belügyminisztérium), katonai rendészeti feladatokat ellátó kontingenssel (Force Military Police Unit – FMPU) vett részt az MFO-misszióban. Az MFO-ban megvalósuló rendőri-katonai együttműködés jó példa a rendvédelmi és a katonai képességek kiegyensúlyozott arányban történő megjelenésére a nemzetközi közösség válságkezelő tevékenységében. A felkészítést, kiválasztást, a műveleti területen való feladatellátást és annak biztosítását, a telepítést, a pénzügyi elszámolást a „*Honvéd Vezérkar főnöke és az országos rendőrfőkapitány között a Sínai-félszigeten állomásozó Multinacionális Erők és Megfigyelők békefenntartó misszió Magyar Kontingens vonatkozásában*” készült együttműködési megállapodás szabályozza.

A Rendőrség, BM részéről a misszióval kapcsolatos minden feladatot (pályázattal, kiválasztás, felkészítés, telepítés, kapcsolattartás, hazatelepítés) először a Rendészeti Szervek Kiképző Központja, majd az annak bázisán megalakuló BM Nemzetközi Oktatási Központ (később NOPVK, ma NOK), a válságkezeléssel kapcsolatos feladatok átadásával 2012. január 1-től pedig az ORFK Humánigazgatási Szolgálat, Oktatásigazgatási és Kiképzési Főosztály, majd annak jogutódja, a Rendőrségi Oktatási és Kiképző Központ, Képzés-igazgatási Központ, Polgári Válságkezelési Alosztálya végezte. A Magyar Honvédség részéről az együttműködő partner a képzés, felkészítés terén a szolnoki MH Béketámogató Kiképző Központ, a többi feladat végzésében pedig az MH Műveleti Központ, majd annak megszűnésével, 2011. március 1-től az MH Összhaderőnemi Parancsnokság volt.

Az MFO az első misszió, amelyben egységeink fegyveres békefenntartó misszió keretében kiemelt katonai rendészeti feladatokat végeztek. A kontingens tagjai alapvetően 1 éves rotációban teljesítettek szolgálatot, szeptemberi és márciusi váltások között arányos megosztásban.³⁶ A kontingens tagjai az alap egy éves szolgálatukat újabb hat hónappal hosszabbíthatták meg a helyszínen. A rendőri missziók közül egyedül itt működött a „klasszikus kontingens rendszer” – amikor is a vállalt létszám folyamatos fenntartása mellett úgy kellett szervezni a váltásokat, hogy a kiutazó és hazaérkező váltóállomány létszáma ugyanannyi legyen.³⁷

2014. április 10-én David M. Satterfield, az MFO római főigazgatója levélben tájékoztatta a Külügyminisztériumot – Martonyi János külügyminisztert – arról, hogy a Sínai-félszigeten működő nemzetközi békefenntartó misszióban 1995 óta szolgálatot teljesítő magyar kontingenst egy másik NATO-tagállam haderejével kívánják felváltani. Magyarázként azt közölték, hogy az akkor még meg nem nevezett ország kész teljes mértékben finanszírozni kontingensének MFO-beli tevékenységét, ezért a váltás pénzügyileg előnyös a finansziális gondokkal küszködő misszió számára. A magyar kontingens kivonásának végső határidejeként 2015. április 1-jét jelölték meg.

---

³⁵ Az OGY határozat elolvasható:

<https://mkogy.jogtar.hu/jogszabaly?docid=995h0082.OGY>

³⁶ 2016. 03. 16-tól gyakorlatilag ugyanilyen katonai rendészeti feladatot lát el jelenleg 2 tiszthelyettes és 1 főtitest az UNFICYP misszióban, szintén az MH együttműködésével.

³⁷ A kontingens természetesen máshol is volt, de nem fixen vállalt létszámmal.

Az MFO római főigazgatója levelében megköszönte Magyarországnak az MFO misszióban való, 1995 óta tartó folyamatos részvételét, méltatta a katonai rendész alegység munkáját, ugyanakkor megjegyezte, hogy mivel a Magyar Honvédség a hazai struktúrájában hasonló feladatokat ellátó rendész alegységgel nem rendelkezik, ezért ennek misszióbeli fenntartása folyamatos kihívást jelent. Ugyanakkor a levélben szereplő értékelés szerint a magyar katonák és rendőrök MFO-beli teljesítményével kapcsolatban soha nem merült fel panasz (az MFO-nál tett magas szintű magyar látogatások során a misszió vezetői mindig a legnagyobb elismerés hangján beszéltek a magyar kontingens teljesítményéről és megbízhatóságáról).³⁸

A főigazgató leírta továbbá, hogy az afganisztáni nemzetközi szerepvállalás csökkenésével egy NATO-tagország felajánlotta szabadabbá vált kapacitását, amely szerint az MFO részére egy olyan tradicionális katonai rendész alegységet tud térítésmentesen biztosítani, amely a haderejében szervezetszerűen is rendész feladatokat lát el, továbbá jelentős védelmi kapacitásokkal is rendelkezik. Ezt az ajánlatot – a nyilvánvaló szakmai előnyök mellett – az MFO 2013 óta meglévő finanszírozási, anyagi problémáira való tekintettel a főigazgató nem tudta figyelmen kívül hagyni, úgy, hogy közben a magyar egység évente 500.000,- USD összegbe került az MFO-misszióhoz az évi két rotáció missziót terhelő költségén kívül.

A lépés előzményeként megemlítendő a 2012. novemberi háromoldalú (MFO-Egyiptom-Izrael) találkozáson született döntés, amelynek értelmében 2013. januártól ismét telepítettek 4 fő holland szakértőt az MFO-misszióba annak érdekében, hogy fokozzák a misszió biztonságát, valamint elősegítsék a misszió katonai rendész alegységének nyomozási és egyéb kulcsfontosságú feladatainak végzését (1995-ben Magyarország Hollandiától vette át a katonai rendész feladatkört és ezzel akkor Hollandia befejezte MFO-beli szolgálatát.) A magyar rendész alegységgel együtt dolgozó, újra telepített holland katonai rendészek nem leváltották, hanem a misszió jogászához hasonlóan támogatták a magyar nyomozókat azáltal, hogy segítséget nyújtottak a nyomozások összefoglaló jelentésének elkészítésében, a nyomozások végzésében, egyéb katonai rendész feladatok végzésében (ekkor már felmerültek problémák a katonai rendész kontingens összetételével, a honos hasonló szervezet hiányával, angol nyelvtudási hiányosságokkal kapcsolatban). Az intézkedés a későbbiekben jelentősen könnyítette a misszió túlterhelt jogászának, illetve a nyomozók munkáját is, ezáltal lehetővé tette, hogy a különösen fontos nyomozások nagyobb figyelmet kaphassanak. A holland és a magyar nyomozók közötti pozitív munkakapcsolat és a kialakult bajtársiasság élő példája az együttműködés szellemiségének, ami a misszió folyamatos sikerének az alapja és hűen tükrözte a rendész alegység hitelét.

A magyarországi tárcaközi megbeszélések után elkezdődött a magyar kontingens kivonásának szakmai, logisztikai előkészítése. A kivonási dátumot több tényező is befolyásolta, így többszöri változtatás után azt 2015. április 1-re tűzték ki, amellyel a magyar szerepvállalás az MFO-misszióban megszűnt. A műveleti területről való kivonulás azonban még nem zárta le a HM és az ORFK közös munkáját, mivel ezzel egy időben kezdődött meg a közel 20 éves időszak

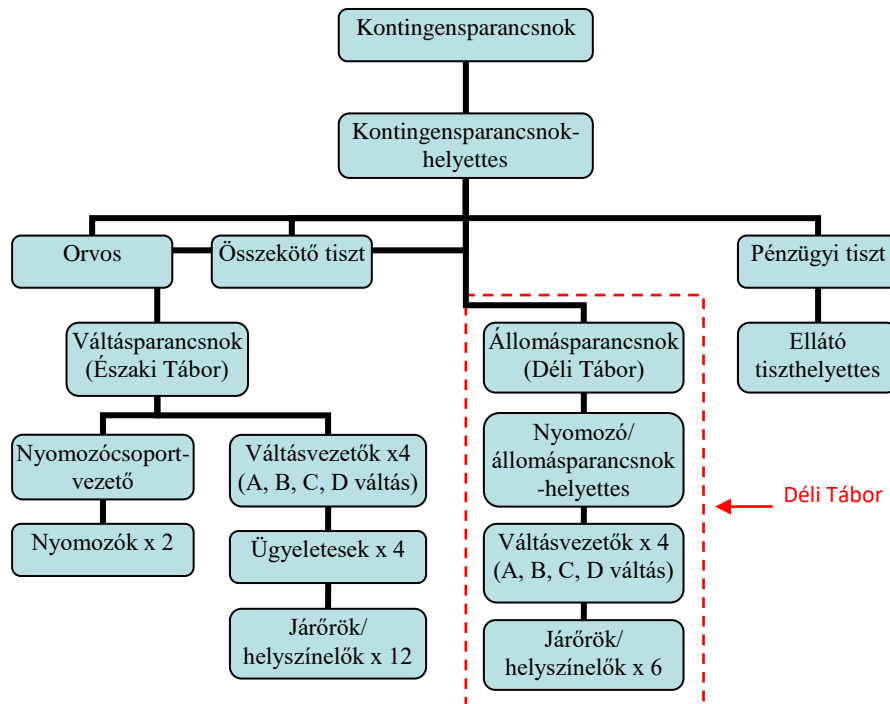
---

³⁸ Az igazság azért ennél kissé árnyaltabb, hiszen a magyar szerepvállalás alatt is sor került néhány honfitársunk fegyelemsértés miatti repatriálására...

tapasztalatait feldolgozó munkacsoport működése. Az értékelő-elemző munka fő célja a későbbiekben közösen végrehajtandó válságkezelői feladatokban az együttműködés sikerességének további javítása. Ennek kiemelt fontosságot ad a NATO civil szakértők felé tett nyitása a válságkezelői feladatokban.³⁹

5.1 A magyar kontingens feladatrendszere, működése

A katonai rendész alegység (FMPU) a misszió mindkét táborában jelen volt, az Északi Táborban, el-Gorah-ban a magyar szerepvállalás megszűnésekor 29 magyar katona és rendőr, a Déli Táborban, Sharm el-Sheikh-ben pedig 13 katona és rendőr teljesített szolgálatot. A kontingens felépítése, létszáma az eltelt közel 20 év alatt többször változott, azonban annak fő struktúrája állandó maradt, amely az alábbi szervezeti ábrán látható:

2. ábra: Magyar Kontingens szervezeti ábra
(Készítette: Fekete Tamás r. alezredes)⁴⁰

³⁹ Az Egyesült Nemzetek Ciprusi Békefenntartó Erőinek missziójában (United Nations Peacekeeping Force in Cyprus – UNFICYP), ahol az MH régóta jelen van, majd az MFO-ból való kivonulás utáni mozgolódás hatására felkérték a Rendőrséget az együttműködésre, melynek következtében 2016 március 16-tól két fő katonai rendészt (tiszthelyettest), majd 2019. augusztus 25-től (a szlovákokat leváltva) 1 fő tisztet adunk katonai rendész egység parancsnokhelyettes beosztásba.

⁴⁰ A szervezeti ábrában foglalt szolgálati beosztások és a hozzárendelt erők a már említett biztonsági helyzet változásának megfelelő igénybevétel alapján megváltozhattak (és gyakran változtak is).

A váltásos munkarendben dolgozók négy váltása három műszakban, a hét minden napján, huszonnégy órában biztosította a rendészeti feladatokat. Az egyes váltások nappalos időszakban 06-14 óráig, délutános időszakban 14-22 óráig és éjszakai időszakban 22-06 óráig dolgoztak, míg a negyedik váltás pihenőidejét töltötte. A váltások munkarendjét az 5 naponkénti váltás jellemezte, így egy munkaciklus 15 nap szolgálatból (5 nap délelőtt, 5 nap délután és 5 nap éjszaka) és 5 nap szabadnapból, összesen 20 napból állt. Az egyes váltások létszáma táboronként eltérő volt: 3-6 fő, amelyek felépítése is eltérő a két állomáshelyen: 1 váltásvezető, 1 ügyeletes (csak Északi Táborban), 2-4 fő járőr.

8 órás hivatali munkarendben (vasárnaptól csütörtökig), illetve a parancsnok feladatszabása alapján látta el munkáját a kontingens vezető állománya (parancsnok, parancsnokhelyettes, váltásparancsnok, állomásparancsnok), a nyomozócsoport vezetője, a nyomozók, a pénzügyi tiszta, az ellátó tiszthelyettes (logisztikus), valamint az MFO törzsében szerepet vállaló orvos és összekötő tiszta. Ez utóbbi két beosztás – bár a magyar kontingens részét képezte – nem tartozott a katonai rendész alegység szervezetébe, attól különállóan végezték feladatukat az orvoscsoportban, illetve az összekötő tiszti csoportban.

Az ORFK és az MH állomány közötti munkamegosztás a speciális szakmai tapasztalatokat megkövetelő beosztások szerint került kialakításra. Állandó rendőri beosztások a kontingensparancsnok-helyettesi, a nyomozócsoport-vezetői, állomásparancsnok-helyettesi, nyomozói, valamint helyszínelői beosztások, míg állandó katonai beosztások a kontingensparancsnoki, összekötő tiszti, pénzügyi tiszti és az ellátó tiszthelyettesi beosztások, míg a többi pozíció a rendőri és katonai állomány között vegyesen került elosztásra (a félévenkénti rotációk során az egyes beosztások azonos állománykategóriákból kerültek váltásra). Az MFO belső szabályozói szerint mind az északi, mind a Déli Táborban szolgálatot teljesítő katonai rendész beosztásokhoz rendfokozat-kategória is hozzárendelésre került, amelytől csak kivételes esetben lehetett eltérni. Ez az évek során a kiválasztás feladatait nagyban megnehezítette, mivel nem csak a szakmai hátteret, az angol nyelvtudás szintjét, de még a meglévő rendfokozatot is be kellett illeszteni a váltás tervezésének folyamatába.

A beosztások közül kiemelendő a kontingens parancsnoki feladatkör, amelyhez nem csak a magyar kontingens és egyben az MFO katonai rendész alegységének irányítása tartozik, ugyanis a beosztás betöltője egyben az MFO Katonai Rendőr Főnöke (Provost marshal), így az MFO parancsnokának első számú rendészeti tanácsadója is. Ezt a beosztást viszont mindig katoná töltötte be, ezért a szakmai ismeretek pótlása, illetve a kontingensparancsnok ezen minőségében való támogatása a rendőri helyettesre, esetenként a nyomozócsoport vezetőjére rótt jelentős többletterhet. Emiatt mindkét – saját feladata ellátása mellett – a parancsnokot is segítő beosztást betöltő kollégák kiválasztása során körültekintően kellett eljárni.

A magyar kontingens – katonai rendész alegységhez tartozó – tagjai az MFO teljes felelőségi körzetében végzett katonai rendész feladatokon belül bünygyi, közlekedésrendészeti, közrendvédelmi, valamint rendfenntartó feladatokat láttak el. Ezen belül MFO-alkalmazottakat, MFO-tulajdont érintő ügyekben folytattak le nyomozást, közlekedési balesetek, rendkívüli események kivizsgálását, fegyver-, veszélyes anyag-, pénz-, járműkísérési feladatokat, közrendvédelmi, közlekedésrendészeti járőrtevékenységet, bűn- és balesetmegelőzést,

rendezvénybiztosítási feladatokat végeztek, ellátták az Északi Tábor kilépő forgalmának ellenőrzését, valamint feleltek az MFO táborain belül a katonai rend, fegyelem betartásáért, amely feladatrendszer jelentősen kibővült a gyengülő biztonsági környezet okozta fokozódó készenléti feladatokkal.

A katonai rendész alegység által vizsgált ügyek nagy részét a közlekedési balesetek tették ki, amelynek százalékos aránya a romló biztonsági helyzet miatt bevezetett táborelhagyási korlátozások következtében 2015-re jelentősen lecsökkent. A közlekedési balesetek közül az ügyek jelentős hányadát a kisebb súlyú, anyagi káros balesetek tették ki, mindazonáltal több esetben kellett halálos kimenetelű baleset ügyében is vizsgálatot folytatni (közlekedési balesetben hunyt el a magyar kontingens két katona tagja is). Kiemelkedő ügy volt az MFO kötelékében szolgáló, francia üzemeltetésű Twin Otter⁴¹ repülőgép Északi Tábor–Déli Tábor közötti útvonalon történt lezuhanása 2007-ben, amelyben az MFO kilenc tagja vesztette életét (a helyszíni szemlést és a halaszthatatlan nyomozati cselekményeket a magyar kontingens tagjai végezték).⁴²

Előfordulási sorrendben a közlekedési baleseteket a vagyoni elleni cselekmények, majd az egyéb ügyek, végül pedig a személy elleni ügyek követték. Vagyon elleni ügyek mind a misszió, mind az MFO-tagok sérelmére történnek. A lopások és csempész ügyek kárértéke változó, a drágább légkondicionáló berendezésektől a laptopokon, ételkészleten keresztül a kis értékű evőeszközökig szinte minden előfordult. Az egyéb ügyek kategórián belül a legtöbb vizsgált ügyet az alkoholos befolyásoltság alatt történt garázda jellegű cselekmények adták. Ugyanakkor, a személy elleni cselekmények bekövetkezésében is többször szerepet játszott az alkoholos befolyásoltság. Ezen esetek a magyar büntetőjog szerint általában a könnyű testi sértés kategóriáját érték el, de kellett vizsgálni kolumbiai kontingenstagok közötti szándékos emberölés bűncselekményét is.

A vizsgált ügyek a fentiekén kívül az egyéb esetek, a szabálysértések, a bűncselekmények, így a rendkívüli események széles palettáját mutatták. A teljesség igénye nélkül ezek lehetnek különböző tárgyak elvesztése, MFO-szabályt sértő viselkedések, öltözködési normák be nem tartása, gyorsajtás, egyéb közlekedési szabálysértések, okirathamítás, kábítószerrel kapcsolatos cselekmények, kóbor állat befogása (kígyó, vad kutya) is. Azonban a rendkívüli események jelentős részét az MFO-táborokban, objektumokban történt elhalálozások adták (a fidszi katonák rendkívül rossz egészségügyi állapota miatt körükben szinte rendszeresek voltak a keringési rendszeri betegségekre visszavezethető rendkívüli halálesetek.)

A súlyosabb megítélésű, vagy a nemzetközi érdeklődést kiváltó ügyekben a halaszthatatlan nyomozati cselekményeket és az elsődleges vizsgálatokat úgy kellett végrehajtani, hogy az egyidejűleg az MFO szabályainak, az elkövetés helye szerinti ország eljárásjogának, a magyar jogszabályi háttérnek, valamint a sértett és/vagy

---

⁴¹ Repülésbiztonsági Hálózat exkluzív szolgáltatása a Repülésbiztonsági Alapítvány számára (Aviation Safety Network an exclusive service of Flight Safety Foundation). <https://aviation-safety.net/database/record.php?id=20070506-0> (Letöltés ideje: 2020. 07. 27.)

⁴² Békefenntartó repülőgép-katasztrófa az egyiptomi Sinán (Peacekeepers' plane crashes in Egypt's Sinai); <https://www.reuters.com/article/us-egypt-crash/plane-crashes-in-egypt-sinai-peninsula-idUSL0665276920070506> (Letöltés ideje: 2020. 07. 27.)

elkövető országának hatóságai számára is megfeleljen. További komoly feladatot adó probléma volt a kisebb szabálysértési ügyekben a magyar és az MFO eljárási szabályok különbözősége, valamint az MFO belső szabályaiban lévő joghézagok, illetve le nem fedett területek. Ezen hiányosságok észlelése esetén a magyar kontingens több esetben szabályzatkiegészítést, -módosítást kezdeményezett az MFO jogásza felé, amely az esetek többségében eredményes volt.

A magyar katonai rendész alegység nemzetközi környezetbe való integrálását tovább segítette, hogy az állomány az Északi Táborban a Fidzsi-szigeteki és a kolumbiai, a Déli Táborban pedig az amerikai zászlóaljához tartozó 2-3 fő (általában) katonai rendész járőrökkel is kiegészült, akik a magyar társaikkal közösen láttak el szolgálatot a váltásparancsnok által megszabott váltási rend szerint. Az együttműködés természetesen több előnnyel (kultúrák, szokások közötti szakadékok áthidalása) és néha nehézséggel (nyelvi problémák) is járt, mindazonáltal az együttműködés mindvégig sikeres volt.

A közel húsz évre visszanyúló időszak már erősen hiányos dokumentációja ellenére – két év üresen maradásával – sikerült összeállítanunk a magyar kontingens parancsnokhelyetteseinek, egyben a rendőri egység parancsnokainak névsorát:

Név, rendfokozat	beosztás átvétele	beosztás átadása
Szabó Miklós r. alezredes	1995. szeptember	1996. szeptember
Horváth Gyula r. alezredes	1996. szeptember	1997. szeptember
Hajdú Sándor r. alezredes	1997. szeptember	1998. március
Dömölki Zsolt r. alezredes	1998. március	1999. március
	1999. március	2000. március
	2000. március	2001. március
Szabó Miklós r. alezredes	2001. március	2002. március
Dr Szabó Károly r. alezredes	2002. március	2003. március
Stadler Mihály r. alezredes	2003. március	2004. március
Márta Ferenc r. alezredes	2004. március	2004. szeptember
Dr. Pető Péter Vince r. őrnagy	2004. szeptember	2005. március
Novák István hőr. alezredes	2005. március	2006. március
Bérdi László hőr. őrnagy	2006. március	2006. március
Székely József r. őrnagy	2007. március	2008. szeptember
Zsíros Mihály r. őrnagy	2008. szeptember	2009. február
Fekete Tamás r. alezredes	2009. február	2010. szeptember
Besszer Ferenc r. őrnagy	2010. szeptember	2010. június
Dr. Kianek Richárd r. őrnagy	2010. június	2011. március
Dr. Zalka András r. őrnagy	2011. március	2011. szeptember
Dr. Schultz Tamás r. alezredes	2011. szeptember	2012. március
Dr. Bakti Csaba r. őrnagy	2012. március	2013. március
Parti Attila r. őrnagy	2013. március	2013. szeptember
Dr. Schultz Tamás r. alezredes	2013. szeptember	2015. március

6. Összegzés

A magyar békefenntartók Sínai-félszigeti missziója hozzájárult ahhoz, hogy a térségben ne újuljanak ki a harcok, és a Szentföld kapuja biztonságosabb hely legyen.⁴³ A magyar rendőrök megjelenésére a tisztán katonai megfigyelő MFO-misszióban pedig azért volt szükség, mert a katonai rendész feladatokat megkapó Magyar Honvédség nem rendelkezett ennek ellátásához megfelelő katonai rendész (MP) állománnyal. Bár katonai rendész egység szerepel a honvédség állományában, azonban más NATO-tagországoiktól eltérően nem rendelkeznek önálló nyomozati, rendészeti jogkörrel, ezért merőben más feladatokat látnak el, mint amire az MFO-misszióban szükség volt (nem rendelkeztek például nyomozati, helyszínelési ismeretekkel, tömegkezelési, forgalomszervezési ismeretekkel).

Az eredeti elképzelés szerint a katonai állomány „közrendvédelmi járőrözést”, illetve biztosítási feladatokat végzett volna, míg a rendőri állomány a közlekedési, bűnügyi helyszínelést, nyomozásokat, baleset-, illetve bűnmegelőzést. Az állománytábla is ennek megfelelően lett kialakítva, így állandó rendőri beosztások lettek:

- a kontingensparancsnok-helyettes (egyben a rendőri kontingens parancsnoka),
- nyomozócsoport-vezető,
- (Déli Tábor FMPU-állomás) állomásparancsnok-helyettes,
- nyomozók,
- helyszínelők.

A váltásvezetői, ügyeletes tiszti, járőri beosztásokban katonák és rendőrök is szerepeltek, ügyelve arra, hogy minden váltásban két rendőr kapjon helyet.

A gyakorlati munkavégzés során azonban kiderült, hogy a beosztások nem választhatóak el egymástól, valamint a 2007-es évtől meginduló biztonsági helyzetromlás okozta többletfeladatok miatt katonáknak, rendőröknek egyaránt ki kellett vennie a részét a munkából. A megfelelő végzettség, tapasztalat hiányában ekkorra már jelentkeztek kisebb problémák az állomány körében, amelynek kiküszöbölésére számos, saját szervezésű képzés került megtartásra a misszióban a kontingensen belül, illetve a katonai állomány is egyre aktívabban bevonásra került a rendőri jellegű feladatokba.

A Magyar Honvédség, felismerve a katonai rendész területen meglévő kapacitás hiányát, beindította a katonai rendész képzést a saját állománya részére, továbbá a Rendőrséggel kötött együttműködési megállapodás alapján a Rendőrségi Oktatási és Kiképző Központjában (ROKK) szervezett helyszínelő képzésekre is beiskolázták az MP-beosztásra tervezett katonákat. Ennek célja az volt, hogy a hazai MP-képességeket is növelve megfelelő tudással rendelkező állományt képezzenek a jövőbeli, illetve más misszióbeli MP-feladatok ellátására.

---

⁴³ A Sínai-félszigetről hazatért magyar békefenntartókat köszöntötték Budapesten. <https://www.kormany.hu/hu/honvedelmi-miniszterium/hirek/a-sinai-felszigetrol-hazatert-magyar-bekefenntartokat-koszontottek-budapesten> (Letöltés ideje: 2020. 07. 27.)

Következő mérőföldkő volt a 2016. március 1-én megalakuló MH Katonai Rendészeti Központ⁴⁴, amelynek parancsnoki beosztására – MH-állományba vétele mellett – Mergancz Sándor r. dandártábornokot, volt Somogy megyei rendőrfőkapitányt nevezték ki. A központ számára meghatározott feladat a rendészeti és a bűnüldözési feladatok mellett Magyarország függetlenségének, területi épségének és határainak katonai védelme, a nemzetközi szerződésekből fakadó közös védelmi és békefenntartói megbízások ellátása, valamint a nemzetközi jog szabályaival összhangban humanitárius tevékenység ellátása, a védelmi képesség fenntartása, illetve fejlesztése, továbbá nem titkolt céllal békefenntartó missziók katonai rendész állományának felkészítése.

A misszióbeli közös munkavégzés mind a katonai, mind a rendőrállomány részére sok tapasztalatot hozott, az eltérő háttérből szerzett tudás összekapcsolásával megtanultak egymás segítségével eredményesen dolgozni. Nem is meglepő, hogy 2015-ben Magyarország honvédelmi miniszterétől a belügyminiszter felé érkezett kérés, hogy az ENSZ ciprusi missziójában (UNFICYP)⁴⁵ szolgálatot teljesítő katonai kontingens állományába két fő rendőr kerüljön vezénylésre katonai rendész feladatok ellátására. Ezen, a rendőrség részére új misszióban a szerepvállalásunk 2016. márciusában kezdődött meg (2019-től kezdődően már három főt adunk).

A katonai misszióban megszerzett tapasztalat és tudás a későbbiek során is gyümölcsöző lehet, mivel az Észak-atlanti Szerződés Szervezete (North Atlantic Treaty Organisation – NATO) a stabilizációs és újjáépítési (stabilization and reconstruction – S&R) képesség növelése érdekében civil szakértőkkel (a katonai terminológia szerint mindenki civil, aki nem katonai) keresi az együttműködési lehetőségeket a békefenntartó, válságkezelő missziókban.⁴⁶ A NATO felismerte azt, hogy nem elég katonai erővel helyreállítani a biztonságot egy konfliktusövezetben, hanem annak fenntartása miatt a helyi államigazgatást újra kell indítani, amelyhez a rendőrség, közigazgatás és egyéb civil szervezetek szakértőire is szükség van.⁴⁷

A globális világban nehéz helyi biztonságról beszélni, amire különösen eklatáns példa a hazánkat is érintő migránsválság és a nemzetközi kereteket öltő, számtalan publikus és nem publikus esettel szolgáló terrorfenyegetettség. Vitathatatlan tény, hogy napjainkban egyre nagyobb szükség van a válságok nemzetközi összefogású helyi szintű és globális kezelésére, a katonai tevékenységet felváltó polgári jellegű rendvédelmi szerepvállalásra, a helyi rendészeti szervek képességfejlesztésére. A misszióinkban szolgáló rendészeti szakemberek hazánk biztonságpolitikai kockázatelemzéséhez olyan első kézből származó információkkal,

---

⁴⁴ MH Katonai Rendészeti Központ; <https://honvedelem.hu/alakulatok/mh-katonai-rendeszeti-kozpont/>

⁴⁵ ENSZ Békefenntartó Ereje Cipruson (United Nations Peacekeeping Force in Cyprus); <https://unficyp.unmissions.org/> (Letöltés ideje: 2020.07.27.)

⁴⁶ MOLNÁR Ferenc: Egy sikeresebb válságkezelés felé: a civil szakértelem szükségessége a NATO stabilizációs és újjáépítési feladatai során; *Nemzet és Biztonság*, 2012/4. p. 10. http://www.nemzetesbiztonsag.hu/cikkek/nb_2012_4_04_molnar_ferenc.pdf (Letöltés ideje: 2020.08.06.)

⁴⁷ A NATO S&R képességsomaghoz korábban tett 10 fős felajánlást a belügyminiszter 2016-ban 15 főre emelte. A felajánlott 15 fős kiképzői keretlétszám eddig még nem került lehívásra a NATO részéről, de annak igény szerinti rendelkezésre bocsátására a Rendőrség a meghatározott feltételek mellett készen áll.

tapasztalatokkal, ismeretekkel szolgálhatnak, amelyekre más körülmények között nincs lehetőség (pld. a helyi nyelv, kultúra, a válságövezetekből kiinduló szervezett bűnözői csoportok, terrorszervezetek megismerése stb.).

7. Befejezés

Tanulmányunkban az MFO-misszióban történő 20 éves szerepvállalással mutattuk be Magyarország Rendőrségének egyik legjelentősebb békefenntartó tevékenységét, amelyen keresztül rávilágítottunk a tevékenység funkciójára, ezáltal bizonyítva a nemzetközi rendészeti együttműködés szükségességét és létjogosultságát.

Felhasznált irodalom:

- 30 évvel ezelőtt 248 katona halt meg Gandernél a 101-es légierő katasztrófában (101st Airborne marks 30 years since Gander plane crash killed 248 soldiers). <https://www.armytimes.com/news/your-army/2015/12/09/101st-airborne-marks-30-years-since-gander-plane-crash-killed-248-soldiers/> (Letöltés ideje: 2020. 07. 27.)
- A fegyveres támadás az MFO békefenntartó erők Sínai Központja ellen, négy sebesült (Gunmen attack Sinai HQ of MFO peacekeeping force, four injured); <https://www.timesofisrael.com/gunmen-attack-sinai-headquarters-of-mfo-peacekeeping-force-several-reported-killed/> (Letöltés ideje: 2020. 07. 27.)
- A Sínai-félszigetről hazatért magyar békefenntartókat köszöntötték Budapesten. <https://www.kormany.hu/hu/honvedelmi-miniszterium/hirek/a-sinai-felszigetrol-hazatert-magyar-bekefenntartokat-koszontottek-budapesten> (Letöltés ideje: 2020. 07. 27.)
- Al-Takfir wa'l Hijra: Egy rejtély kicsomagolása (Al-Takfir wa'l Hijra: Unpacking an Enigma) <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10576100902886044> (Letöltés ideje: 2020. 07. 27.)
- Amerikai Egyesült Államok Hivatalának Történeti Irodája (USA Department of State Office of the historian); <https://history.state.gov/milestones/1977-1980/camp-david> (Letöltés ideje: 2020. 07. 27.)
- Az Egyesült Államok nem tudja ellenőrizni az Egyiptom terrorizmusellenes küzdelmének katonai támogatását (U.S. Unable to Monitor Military Aid to Egypt's Anti-Terrorism Fight); <https://foreignpolicy.com/2020/06/02/us-cant-monitor-aid-egypt-anti-terrorism-isis-sinai/> (Letöltés ideje: 2020. 08. 06.)
- Békefenntartó repülőgép-katasztrófa az egyiptomi Sinán (Peacekeepers' plane crashes in Egypt's Sinai); <https://www.reuters.com/article/us-egypt-crash/plane-crashes-in-egypts-sinai-peninsula-idUSL0665276920070506> (Letöltés ideje: 2020. 07. 27.)

- BODA József: A magyar rendvédelmi békefenntartás humán története; http://epa.oszk.hu/02100/02176/00007/pdf/RTF_21_013-023.pdf (Letöltés ideje: 2020. 07. 23.)
- Cambodia, Egyesült Nemzetek Átmeneti Hatósága (UNTAC, February 1992 – September 1993); <https://peacekeeping.un.org/sites/default/files/past/untac.htm> (Letöltés ideje: 2020. 07. 27.)
- DR. BOTZ László altábornagy: Küldetés a békéért – 35 éve ért véget a vietnami háború; Felderítő Szemle, 2010/2. <https://www.knbsz.gov.hu/hu/letoltes/fsz/2010-2.pdf> (Letöltés ideje: 2020. 07. 27.)
- ENSZ Békefenntartó Ereje Cipruson (United Nations Peacekeeping Force in Cyprus); <https://unficyp.unmissions.org/> (Letöltés ideje: 2020.07.27.)
- GAZDAG Ferenc: A biztonsági tanulmányok alapjai; Nemzeti Közszolgálati Egyetem Budapest, 2013.
- GORECZKY Tamás: Egy görög–török konfliktus története a 19. századból – az 1896–97-es krétai válság az osztrák–magyar diplomáciai iratok tükrében; ELTE, Öt kontinens. Az Új- és Jelenkori Egyetemes Történeti Tanszék Közleményei, 2013. <http://real.mtak.hu/19319/1/17-GoretzkyTamas.pdf> (Letöltés ideje: 2020. 07. 23.)
- <https://mkogy.jogtar.hu/jogszabaly?docid=995h0082.OGY>
- <https://unispal.un.org/DPA/DPR/unispal.nsf/eed216406b50bf6485256ce10072f637/577f8dd050bb55aa85256f1800676155?OpenDocument>
- <https://www.middleeasteye.net/news/decapitated-bodies-four-men-found-egypts-sinai> (Letöltés ideje: 2020. 07. 24.)
- Ismerje meg a Ansar al-Sharia-t (Know Your Ansar al-Sharia). <https://foreignpolicy.com/2012/09/21/know-your-ansar-al-sharia/> (Letöltés ideje: 2020. 07. 27.)
- Ki a Somaliali al-Shabab? (Who are Somalia's al-Shabab?). <https://www.bbc.com/news/world-africa-15336689> (Letöltés ideje: 2020. 07. 27.)
- LIPPAI Zsolt, THIEME-ESŐ Milán: A szállodák elleni terrortámadások elkövetésének módszerei; Szakmai Szemle 2020/2. https://www.knbsz.gov.hu/hu/letoltes/szsz/2020_2_szam.pdf (Letöltés ideje: 2020. 07. 27.)
- MH Katonai Rendészeti Központ; <https://honvedelem.hu/alakulatok/mh-katonai-rendeszeti-kozpont/>
- MOLNÁR Ferenc: Egy sikeresebb válságkezelés felé: a civil szakértelem szükségessége a NATO stabilizációs és újjáépítési feladatai során; Nemzet és Biztonság, 2012/4. http://www.nemzetesbiztonsag.hu/cikkek/nb_2012_4_04_molnar_ferenc.pdf (Letöltés ideje: 2020. 08. 06.)

- Multinational Force & Observers; <http://mfo.org/en> (Letöltés ideje: 2020. 07. 24.)
- Namibia, Egyesült Nemzetek Átmeneti Támogatási Csoport (UNTAG, April 1989 – March 1990); <https://peacekeeping.un.org/sites/default/files/past/untag.htm> (Letöltés ideje: 2020. 07. 27.)
- Repülésbiztonsági Hálózat exkluzív szolgáltatása a Repülésbiztonsági Alapítvány számára (Aviation Safety Network an exclusive service of Flight Safety Foundation). <https://aviation-safety.net/database/record.php?id=20070506-0> (Letöltés ideje: 2020. 07. 27.)
- SZŰCS László: Krétától Afganisztánig; <https://honvedelem.hu/hatter/kretatol-afganisztanig/> (Letöltés ideje: 2020. 07. 23.)
- Terrorizmusellenes útmutató, Ansar Bayt al-Maqdis (Counter Terrorism Guide, Ansar Bayt al-Maqdis) https://www.dni.gov/nctc/groups/ansar_bayt_al_maqdis.html (Letöltés ideje: 2020. 07. 27.)